

JA SOM PÁN, TVOJ BOH...

Rodinná katechéza 116-2019 (682)

www.inky.sk

týždeň po 15. 12. 2019

„Ja som Pán, tvoj Boh, ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa! Neurobiš si modlu ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! Nebudeš sa im klaňať a ani ich uctievať!“ (Ex 20, 2-5). „Je napísané: ‚Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať a jedine jemu budeš slúžiť.‘“ (Mt 4, 10)

BOŽIE SLOVO:

(Dt 6,4-9)

Čítanie z knihy Deuteronomium: *Počuj, Izrael, Pán (Jahve) je náš Boh, Pán (Jahve) jediný! A ty budeš milovať Pána (Jahveho), svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou. A tieto slová, ktoré ti ja dnes prikazujem, nech sú v tvojom srdci, poučaj o nich svojich synov a sám uvažuj o nich, či budeš sedieť vo svojom dome, či budeš na ceste, či budeš ležať alebo stáť. Priviaž si ich ako znamenie na ruku, nech sú ako znaky medzi tvojimi očami, a napíš si ich na veraje svojho domu a na dvere. Počuli sme Božie slovo!*

KATECHÉZKA (KKC 2083-2086, 205-208)

(na doplnenie www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 664, 665, 480)

Prvé prikázanie znie v slovenčine strašne. fakt: „Ja som PÁN, tvoj Boh, NEBUDEŠ mať iných bohov okrem mňa!“ To je ako vyhlásenie nejakého nadprirodzeného Ivana Hrozného, autoritatívneho samovládca, ktorý práve vyhlasuje svoju moc nad nebohými nevoľníkmi, ktorí sa krčia pred ním kdesi na zemi.

V skutočnosti je to úplne inak. Začína slovami „Ja som JAHVE, Tvoj Boh.“ Slovo „Pán“ v našom preklade (alebo „Hospodin“ v prekladoch nekatolíckych) má svoju starobylú, úctyhodnú tradíciu, siahajúcu do čias židovstva dávno pred Kristom. Ale bez uvedomenia si, čo ono slovo „Pán“ znamená, sa preklad stáva veľmi zavádzajúcim. Boh sa v prvej vete jednoducho predstavuje. *Asi ako keď príde do dielne nový chlap a povie: „Ja som Novák, váš nový majster...“* Aj tu sa Boh predstavuje rovnako: „Ja som Jahve, Váš Boh.“ Predstavuje sa svojmu ľudu ako priateľ a vskutku priateľsky. A to ešte nie je všetko! Božie Meno Jahve totiž znamená „Ten, ktorý Je“. Je prepisom mena, ktorým sa Boh sám osobne predstavil Mojžišovi, keď mu povedal: „Ja som, ktorý som!“ - a dodal: *„Toto povieš Izraelitom: „Ja-som“ ma poslal k vám!“* (Ex 3,14) Čo znamená ono tajomné „Ja som“? Biblišti hovoria, že v sebe obsahuje tri významy, ktoré všetky spolu znejú v tomto jednom krátkom Mene:

- JESTVUJÚCI – tak ho preložili už Židia, keď ešte pred Kristom prekladali Starý zákon z hebrejštiny do „angličtiny“ tej doby, ktorou bola gréčtina. Spomínate si, ako sme hovorili, že všetko okolo nás, svet, Vesmír, my sami, všetko toto jestvuje len ako *myslienka v mysli Boha*? On je „duch“, ten skutočný, opravdivý, reálny. A my sme „len telo“, v porovnaní s Ním sme len prelud, závan, tieň, modernou rečou povedané: sme len *virtuálni*. Toto je prvý význam tohto slova: Boh je jediný, ktorý skutočne a opravdivo JE – so všetkým, čo k tomu patrí, vrátane Jeho nesmiernej sily, všemohúcnosti, pretože všetko ostatné je voči nemu tak bezmocné a slabé, ako tieň, ako ľahký závan pary proti valiacemu sa obrnenému tanku.
- TAJOMNÝ – to je ďalšie. „Som, čo som“, odpovedá Boh Mojžišovi. Akým menom by si chcel opísať, obsiahnuť Boha, ktorý nekonečne presahuje svet, človeka, ľudské chápanie, predstavy, všetko? Som, čo som, a ty to nikdy nebudeš vládvať pochopiť ani opísať. Zmier sa s tým.
- PRÍTOMNÝ – to je tretí význam Mena Boha: Som ten, ktorý je s tebou. Neopustil som ťa. Som pri tebe. Nemusíš sa báť!

Presne na tento tretí význam nadväzujú ďalšie slová prikázania: „*ktorý ťa vyviedol z egyptskej krajiny, z domu otroctva.*“ Boh práve vyslobodil svoj ľud z otroctva! Ukázal moc, pokoril najväčšiu supervelmoc tej doby, Egypt, jeho armádu a čo viac, jeho *faraóna*, ktorý sa sám považoval za boha, za vtelenie Osírovho syna Hóra. Ale Jahve, Boh Izraela, Boh otrokov, bezmocných a biednych, akými v tej dobe Izraeliti boli, ukázal, kto je skutočným Bohom! Nielen čo sa sily týka. Ešte viac týmto: Falošní bohovia – ktorí bohmi nie sú! – zotročujú a utláčajú a sú žiarliví na svoju moc, ktorú nad ľuďmi majú. Skutočný Boh je ale Bohom Spasiteľom, Záchrancom, Osloboditeľom, ktorý človeka pozdvihuje, ako píše Písmo: „*Bedára pozdvihne z prachu, žobráka zo špiny dvíha, s kniežatami posadí ho chce a dá mu stolicu čestnú*“ (1 Sam 2,8) Na tento rozdiel poukázal aj Ježiš, keď o nich a o sebe povedal: „*Viete, že vládcovia národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju moc. [Ale] Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť a položiť svoj život ako výkupné za mnohých.*“ (Mt 20,25.28) Toto je znak pravého Boha: „*Z prachu dvíha chudobného...*“ (Ž 113,7)

Odtiaľ potom záver príkazu: „*Nebudeš mať iných bohov okrem mňa! Neurobiš si modlu ani nijakú podobu toho, čo je hore na nebi, dolu na zemi alebo vo vode pod zemou! Nebudeš sa im klaňať a ani ich uctievať!*“ Lepšie jeho tónu porozumieme, ak si najprv slovo „nebudeš“ preložíme ako „nemusíš“: Už viac nikdy nemusíš slúžiť a otročiť žiadnemu takzvanému bohu – „*lebo aj keď sú takí, čo sa nazývajú bohmi či už na nebi alebo na zemi - ako je veľa bohov a veľa pánov*“ (1 Kor 8,5), hovorí Písmo – ale teba sa to už netýka. Už nikdy žiaden bôžik, žiadna modla, nič podobné nebude nijako vládnuť nad tebou. Si slobodný. Už nikdy sa nikomu a ničomu nemusíš klaňať ani to uctievať ani sa pred tým koríť a plaziť po zemi. Ba viac! Nieže „nemusíš“ – ani „nebudeš!“ Nesmieš! Ja Ti *zakazujem* pokľaknúť pred čímkol'vek stvoreným, „*lebo som si ťa vyvolil za syna a ja budem tvojim otcom*“ (porov. 1 Krn 28,6) a okrem mňa nič na celej zemi nie je vyššie od teba! Kým budeš slúžiť mne a iba mne, klaňať sa mne a iba mne, závisieť na mne a iba na mne, dovtedy budeš takto slobodný!

UVAŽOVANIE:

Ježiš hovorí: „*Veru, veru, hovorím vám: Každý, kto pácha hriech, je otrok.*“³⁵ *A otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn.*³⁶ *Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní*“ (Jn 8,34-36)

Nebo je príbytkom synov a dcér Boha. Nie otrokov. To je ten „Boží dom“. Tu, na zemi, je už prítomný, samo Nebo je prítomné v Cirkvi, v ktorej s nami už teraz telesne Kristus prebýva (je Jeho Telom) a uzdravuje i oslobodzuje všetkých, ktorí Mu veria a poslúchajú Ho. Kto sa nechá oslobodiť, bude naozaj slobodný – a ostane v Dome Božieho Kráľovstva navždy, pretože ho je „hodný“ čiže „schopný“ (porov. Lk 20,35; 2Sol 1,5). Kto sa oslobodiť nedá, toho nakoniec vyhodia z Kráľovstva von ako neschopného žiť jeho blažený život (porov. Mt 8,11n; Lk 13,28). Preto aj Katechizmus vyučuje: „*Nespasí sa, hoci je začlenený do Cirkvi, kto nezotrúva v láske, lebo zostáva síce v lone Cirkvi ‚telom‘, ale nie ‚srdcom‘.*“ (KKC 837) Práve tá láska je totiž podstatou onej slobody. Preto je prvým prikázanim prikázanie lásky k Bohu. Ak totiž Boh je moja jediná láska, ak som závislý len a jedine na Bohu, ak o Neho jediného stojím, ak jemu jedinému slúžim, ak pre Neho jediného žijem – potom som slobodný od všetkého na Nebi i na zemi a som skutočným synom / dcérou Boha. Ale ak niečo milujem viac ako Boha, slúžim tomu, klaniam sa tomu, som na tom závislý a dokonca kvôli tomu zanedbávam Boha a službu Bohu – potom ostávam otrokom, neschopným života v Božom kráľovstve, stále spútaným reťazami modloslužby, ako to nazýva apoštol Pavol: „*smilstvo, nečistota, vášeň, zlú žiadostivosť a lakomstvo, čo je modloslužba!*“ (Kol 3,5) To je ten smrteľný hriech, ktorým si volíme Peklo: „*tým, že človek dáva prednosť nejakému nižšiemu dobru pred Bohom.*“ (KKC 1855)

UVAŽOVANIE:

Prečítajte si body KKC 2083-2086. Oslobodil Vás Kristus? Ste slobodní? Patríte už iba Bohu a jedine Jemu slúžite? Je On Váš jediný Boh a Pán? Neodvádza Vás niečo od Boha, nebráni vám? Ak hej, čo?